

наукових праць “Математичне та комп’ютерне моделювання. Серія: фізико-математичні науки” і “Математичне та комп’ютерне моделювання. Серія: технічні науки”, які включені до переліку фахових наукових видань України, в яких можуть публікуватися результати кандидатських і докторських дисертацій.

Для учасників конференцій було організовано екскурсію вулицями давнього, але вічно молодого Кам’янця-Подільського.

УДК 001(477.43)“2013”

І.М.Конет, В.С.Кшевецький

Звітна наукова конференція викладачів, докторантів і аспірантів Кам’янець-Подільського університету імені Івана Огієнка за підсумками НДР у 2012–2013 навчальному році

Відповідно до програми 5–6 березня 2013 року проведено звітну наукову конференцію викладачів, докторантів і аспірантів за підсумками НДР у 2012 – 2013 навчальному році. 5 березня конференція відбувалася в режимі секційних засідань у навчальних корпусах факультетів університету. Працювало 12 секцій: економічних дисциплін; історії, корекційної та соціальної педагогіки і психології; української філології, журналістики та педагогіки; іноземної філології; мистецьких дисциплін; педагогіки та методик дошкільної і початкової освіти; природничих наук; теорії, історії музики та інструментального виконавства; теорії мовознавства і методики його викладання в початковій школі; фізико-математичних наук; фізичної культури. 6 березня проведено пленарні засідання, на яких підведено підсумки роботи секцій і підсекцій та намічено перспективні плани НДР у 2013–2014 навчальному році.

Секція історії

На історичному факультеті в рамках секції Історії (керівники – В.С.Степанков, доктор історичних наук, професор; В.А.Дубінський, кандидат історичних наук, доцент; секретар – В.В.Газін, кандидат історичних наук, доцент) працювали 8 підсекцій, які було сформовано відповідно до тематики наукових досліджень кафедр історичного факультету та наукових інтересів викладачів: давньої і середньовічної історії України (керівник – В.І.Якубовський, кандидат історичних наук, професор; секретар – С.А.Тимків, аспірант); нової історії України (керівник – А.Г.Філінюк, кандидат історичних наук, професор; секретар – С.А.Сидорук, кандидат історичних наук, ст. викладач); новітньої історії України (керівник – О.М.Завальнюк, доктор історичних наук, професор; секретар – В.А.Філінюк, аспірант); регіональної історії (керівник – А.Л.Глушковецький, кандидат істо-

ричних наук, доцент; секретар – А.І.Машталір, аспірант); всесвітньої історії (керівник – В.П.Газін, доктор історичних наук, професор; секретар – О.А.Юга, ст. викладач); історіографії та джерелознавства (керівник – Л.В.Баженов, доктор історичних наук, професор; секретар – А.А.Теліга, аспірант); філософських дисциплін (керівник – А.В.Найчук, кандидат філософських наук, доцент; секретар – М.П.Плахтій, кандидат філософських наук, доцент); політології та соціології (керівник – В.В.Нечитайло, доктор історичних наук, професор; секретар – О.В.Віннічук, кандидат політичних наук, асистент).

Загалом у роботі конференції взяли участь 87 викладачів, докторантів та аспірантів історичного факультету. Конференція традиційно для історичного факультету пройшла в дусі конструктивізму та викликала загальний інтерес наукової спільноти.

Робота підсекції *Давньої і середньовічної історії України* пройшла в умовах обміну думками вузького кола наших фахівців-археологів. Зокрема, було піднято цікаві питання, які стосувалися церковного будівництва в Київській Русі наприкінці X–XI ст. (доцент О.Л.Баженов); археологічного дослідження Кам'яця-Подільського у 2012 р. (доцент А.Ф.Гуцал) та відповідних археологічних досліджень середньовічного Губина (професор В.І.Якубовський). Асистент В.А.Гуцал торкнувся питання наукової спадщини відомого вченого засновника археологічної школи нашого університету професора І.С.Винокура.

Продуктивністю відзначилися роботи підсекції *Нової історії України*. У її роботі було заявлено 12 доповідей, тематика яких охоплювала проблеми минулого України від сорокових років XVII до початку XX ст. З доповідями виступили 11 учасників, у тому числі професори В.С.Степанков, А.Г.Філінюк, О.М.Федьков, доценти А.О.Гуменюк, В.А.Дубінський, В.В.Газін, ст. викладач С.А.Сидорук, аспіранти М.П.Забродський, Р.І.Майор, Р.В.Йолтуховський, А.Ю.Хоптяр, здобувач Ю.В.Сербалюк. Доповіді торкалися важливих проблем нової доби, які поки що не знайшли належного відтворення в науковій літературі. Найбільший інтерес викликали доповіді професорів В.С.Степанюова, А.Г.Філінюка, О.М.Федькова. Змістовними, аргументованими та багатими на джерела відзначались доповіді доцента В.А.Дубінського, старшого викладача С.А.Сидорука, аспіранта А.Ю.Хоптяра та ін. Практично після кожної доповіді відбувались дискусії, що засвідчило підвищений інтерес учасників засідання до проблем, яким вони присвячені.

У роботі підсекції *Новітньої історії України* взяли участь 16 осіб: доктор історичних наук, професор О.М.Завальнюк, доктор історичних наук, професор В.С.Лозовий, кандидат історичних наук, професор А.В.Опря, кандидат історичних наук, доцент Е.М.Мельник, аспіранти А.Л.Донець, В.А.Філінюк, К.І.Терещук та ін.

Особливий інтерес викликала доповідь проф. Олександра Михайловича Завальнюка на тему “М.П.Кравчук – приват-доцент Київського державного українського університету (1918–1920 рр.)”. Також значні дискусії викликали доповіді А.Л.Донець на тему “Українська Народна Республіка: спроби співпраці

з європейськими університетами у 1920 році”, А.В.Опрі на тему “Церковна революція 1917 р. на Волині”, В.І.Адамовського “Діяльність органів державної влади України щодо реабілітації жертв політичних репресій”.

Тринадцять доповідей було заслухано під час роботи підсекції *Регіональної історії*. Усі вони відзначалися актуальністю та аргументованістю висновків. Серед них особливий інтерес та запитання колег викликали доповіді професора В.С.Прокопчука на тему “Родина Красинських у долі Дунаївців”, аспіранта А.І.Машталіра “Відзначення роковин Т.Шевченка у Кам’янець-Подільському державному українському університеті у добу Директорії УНР”. Також колеги схвально оцінили доповідь доцента кафедри історії країни А.Б.Задорожняка, який акцентував увагу на проблемі становища ремісників Поділля у XIX ст. (за матеріалами Державного архіву Хмельницької області).

У теплій робочій атмосфері пройшла робота підсекції *Всесвітньої історії*. Відповідно до специфіки проблематики, що відповідає такому напрямку історичного дослідження, колеги торкнулися вельми широкого кола питань. Це і “українська проблема” на засіданнях сейму Речі Посполитої на початку 1652 року (О.А.Юга), і “штаби” як специфічний тип гарнізонів російської імператорської армії на території Царства Польського (В.Б.Стецюк), і внесок товариства “Дешева кухня” у справу навчання української бідної шкільної молоді в Перемишлі (Л.М.Коваль), і світ у нульові роки (проф. В.П.Газін).

Тематика роботи підсекції *Історіографії та джерелознавства*, хоча й відзначається певною своєрідністю (нібито доволі прісний матеріал), однак її робота не оминула доволі гострої дискусії, яка, зокрема, стосувалася різних питань українського націстворення та відображення цього процесу в джерелах та історіографії. Серед виголошених доповідей особливий інтерес присутніх викликали ті, що стосувалися імідж-образу “Україна” в російській літературі XIX ст. (А.А.Заводовський, кандидат історичних наук, доцент); україністики в діяльності Краківської історичної школи (Л.В.Баженов, доктор історичних наук, професор); документів органів державної безпеки при вивченні історії Словацької держави (І.І.Боровець, кандидат історичних наук, ст. викладач); історико-географічних досліджень в Україні в першій половині XX ст. (С.В.Грубчанінов, кандидат історичних наук, професор); радянських істориків про студентство педагогічних навчальних закладів України (О.Б.Комарницький, кандидат історичних наук, доцент); академіка С.Д.Космінського та П.Ф.Лаптіна (С.А.Копилов, доктор історичних наук, професор).

Серед проблем, піднятих під час роботи підсекції *Філософських дисциплін*, інтерес колег викликала, зокрема, та, що стосувалася політичного в суспільстві постмодерну (А.В.Найчук, кандидат філософських наук, доцент); вищих жіночих курсів (М.П.Плахтій, кандидат філософських наук, доцент); зв’язку інформаційних процесів та культурного спадку людства (С.О.Волковинський, кандидат філософських наук, старший викладач); принципу мультикультурності як складової міжкультурної взаємодії (Г.В.Сулятицька, кандидат філософських наук, старший викладач).

Насамкінець, традиційно конструктивно та цікаво пройшла робота підсекції *Політології та соціології*. У доповідях колег було піднято актуальні проблеми, які безпосередньо торкаються суспільно-політичного життя сучасної України. Це і електоральний протест як форма політичного конфлікту (Т.В.Білецька, кандидат соціологічних наук, доцент), і феномен “локальної демократії” у політичній теорії заходу (Г.Б.Вонсович, кандидат історичних наук, доцент), і особливості модернізації політичних систем транзитивного типу (С.Г.Вонсович, кандидат політичних наук, доцент), і темпоральність онтології політики і влади (О.Р.Городецький, кандидат філософських наук, доцент), і геополітичний вектор української держави (Т.В.Ігнат'єва, кандидат історичних наук, доцент), і основні етапи еволюції виборчої системи в Україні (В.В.Кобильник, кандидат політичних наук, доцент), і зміни Кам'янець-Подільської представницької еліти у результаті місцевих виборів (В.Ю.Маркітантов, кандидат політичних наук, доцент), і національні держави і демократизація (В.В.Нечитайло, доктор історичних наук, професор), і соціальний стереотип як чинник деформації суспільної свідомості (О.В.Рибшун, кандидат соціологічних наук, доцент).

Учасники конференції після обговорення запропонованих ними проблем внесли свої пропозиції. Так, керівник підсекції, професор А.Г.Філінюк запропонував, щоб надалі керівники підрозділів забезпечували участь усіх заявлених у програмі дослідників. Водночас, майже одностайно учасники конференції наполягли на тому, щоб такі заходи проводити як Дні науки в університеті, що дало б можливість залучити до обговорення наукових проблем загал студентів і магістрантів. Крім того, учасники висловлювали побажання проводити пленарні засідання, на яких підводити підсумки роботи конференції та виявляти більшу організованість для своєчасного опублікування наукових збірників за її підсумками.

Секція Української філології, журналістики та педагогіки

Конференція на факультеті української філології та журналістики про-ходила у два етапи: робота у секціях, а також на підсумковому пленарному засіданні.

У роботі конференції взяли участь 62 доповідачі. Секція “Української філології, журналістики та педагогіки” (керівники – Л.М.Марчук, доктор філологічних наук, професор; Б.О.Коваленко, кандидат філологічних наук, доцент; секретар – Н.П.Шеремета, кандидат філологічних наук, доцент) складалася із таких підсекцій: *Української діалектології* (керівник – Н.Д.Коваленко, кандидат філологічних наук, професор; секретар – Ю.С.Головатюк, аспірант); *Лексики та методики викладання української мови* (керівник – А.С.Попович, кандидат філологічних наук, професор; секретар – С.Р.Товкайло, асистент); *Мовної прагматики та історії української мови* (керівник – Я.М.Чопик, кандидат філологічних наук, доцент; секретар – Д.В.Гурська, аспірант); *Лінгвостилістики та синтаксису української мови* (керівник – Ю.О.Маркітантов, кандидат філологічних наук, професор; секретар – О.В.Книш, аспірант); *Історії, теорії української літератури та компаративістики* (керівник – М.Г.Кудрявцев, доктор філологічних наук, професор; секретар – Л.І.Починок, кандидат філологічних

наук, доцент); *Педагогіки* (керівник – Т.Й.Франчук, кандидат педагогічних наук, доцент; секретар – В.О.Заремба, асистент); *Журналістики* (керівник – О.С.Волковинський, доктор філологічних наук, професор; секретар – О.М.Бикова, асистент).

Виголошені доповіді вирізнялися актуальністю, науковою новизною, логічністю і самостійністю висновків, а також можливістю їх практичного застосування під час підготовки до лекційних/практичних/семінарських занять, під час написання курсових, бакалаврських, дипломних і магістерських робіт, кандидатських і докторських дисертацій. Окремі доповіді викликали жваві дискусії через контраверсійність висновків та отриманих результатів.

На підсумковому пленарному засіданні за присутності декана факультету, доцента кафедри української мови Ю.О.Маркігантова, керівників секції та підсекцій було підведено підсумки роботи секцій, відзначено новизну та актуальність виголошених доповідей, а також прийнято ухвалу вважати роботу підсекцій факультету української філології та журналістики задовільною і надалі практикувати розподіляти виступи науковців факультету на підсекції відповідно до кола наукових зацікавлень (за умови, звичайно, що їхня кількість не буде меншою від 5 осіб), оскільки це дає можливість дослідникам розширити коло власних наукових інтересів, а також досягнути глибину існуючих наукових досліджень із конкретної галузі.

Також, зважаючи на позмінну роботу факультетів української філології та журналістики й іноземної філології, керівники підсекцій висунули пропозицію не регламентувати час початку проведення секційних засідань, оскільки факультет української філології та журналістики, який працює в другу зміну, змушений був перенести роботу секцій на 10.00, аби не порушувати навчальний процес.

Секція Іноземної філології

Наукова конференція підбила підсумки НДР викладачів, докторантів та аспірантів факультету іноземної філології у 2012 р. і засвідчила зростання якісного показника цієї роботи. Учасники працювали в секції Іноземної філології, яка складалася із 11 підсекцій. Основні напрямки досліджень визначалися як проблематикою колективних тем, які розробляються на кафедрах факультету, так і проблемами індивідуальних наукових розвідок. У роботі підсекцій використовувалися різні форми роботи, що сприяло виникненню дискусій та ґрунтовному обговоренню проблем.

Літературознавці працювали в трьох підсекціях (*Зарубіжної літератури, Російської літератури, Теорії літератури та порівняльного літературознавства*). Із заявлених у програмі 30 учасників, з доповідями у підсекціях виступили 22, з них 12 – аспірантів. Тематика доповідей засвідчує розмаїття наукових інтересів учасників конференції. У центрі уваги опинилися проблеми структури літературного твору та художнього образу, проблема жанрів та їх модифікацій, засоби художньої виразності, поетика епітету в індивідуальній художній системі письменника, методики аналізу архітекtonіки вірша із застосуванням статистичних методів, специфіка компаративного аналізу. Значна кількість доповідей була

присвячена дослідженню поезики творчості окремих письменників. Жваву дискусію і інтерес викликали доповіді професорів О.В.Кеби, С.Д.Абрамовича. Приємно вражає зростання наукового рівня досліджень аспірантів, молодих викладачів.

Проблемам функціонування й викладання російської мови і загального мовознавства була присвячена робота підсекції *Російської мови*. В роботі підсекції взяли участь усі заявлені у програмі учасники. Ґрунтовністю та глибиною відрізнялися виступи як досвідчених науковців – професорів С.С.Петровської, Т.П.Білоусової, доцентів Н.І.Дворницької, І.Є.Боднар, Л.О.Варік.

Викладачі німецької мови працювали у підсекції *Міжкультурних та соціолінгвістичних факторів у навчанні німецької мови*. Доповіді викладачів та аспірантів відзначалися новизною і актуальністю і засвідчили як широку інтересів науковців, так і їх високий фаховий рівень. Доповіді учасників були присвячені різним аспектам мови та мовлення: лінгвокультурологічному, комунікативному та когнітивному. Дидактичні проблеми навчання німецької та латинської мов аналізувалися у доповідях викладачів і аспірантів кафедри німецької мови, (Г.Г.Братиці, Т.В.Боднарчук, Т.В.Зданюк, О.С. Шмирко, Ю.А.Крецької, Т.В.Калинюк, Т.В.Сторчової).

Широкий спектр мовознавчих, літературознавчих, методичних проблем розглядався викладачами кафедри англійської мови на засіданнях трьох підсекцій: *Семантики та мовної концептуалізації світу*, *Методичних аспектів викладання філологічних дисциплін*, *Філологічного аналізу тексту*.

У роботі підсекції *Семантики та мовної концептуалізації світу* взяли участь 9 доповідачів, які представили свої наукові доробки з актуальних проблем семантики та мовної концептуалізації, зокрема увага зверталася на тендерні особливості дискурсу, проблеми трактування концепту, концептуалізацію образу людини, адаптацію запозичень, проблему лакунарності, масової комунікації, особливості мови у світлі сучасної теорії навчання та ін. Робота підсекції була успішною та пройшла на належному науковому рівні. Усі учасники мали можливість виступити, відбувалася жвава дискусія.

Інтереси учасників підсекції *Методичних аспектів викладання філологічних дисциплін*, де було заслухано 7 доповідей, зосередилися на актуальних проблемах викладання філологічних дисциплін: теоретичних та практичних аспектах організації навчання студентів англійської лексики у режимі самостійної роботи, проблемах мовленнєвого спілкування у стандартних/нестандартних комунікативних ситуаціях з урахуванням соціальних, культурних, когнітивних, психологічних та інших чинників. Основним висновком усіх виступів стала думка, що методичні аспекти викладання філологічних дисциплін базуються на синтезі мовних, комунікативних, когнітивних, прагматичних, соціокультурних, психологічних чинників.

У підсекції *Філологічного аналізу тексту* виступили 10 учасників. Жваву дискусію викликали всі доповіді, адже в них знайшли відображення актуальні для сучасної філологічної царини питання: ономастичний потенціал тексту,

інтертекстуальні зв'язки в художніх творах, проблеми поетики літературних творів. Підсекція гармонійно поєднала дослідження як мовознавчого, так і літературознавчого спрямування. Виступи засвідчили високий рівень наукових доробків, глибинність досліджуваних проблем, їх актуальність, досить цікавим виявився вибір фактичного матеріалу. На засіданні мала місце і жвава дискусія, і бесіда евристичного характеру, що свідчило про зацікавленість учасників у запропонованих темах.

Доповіді викладачів та аспірантів кафедри іноземних були заслухані у підсекціях *Мовні явища в аспекті інтерпретації та перекладу, Актуальні проблеми лінгвістики та викладання іноземних мов, Теорія і методика викладання іноземних мов*. Усі виступи відзначалися новизною і актуальністю, були цікавими, змістовними, аргументованими. Особливий інтерес викликали доповіді, представлені кандидатом філологічних наук О.О.Попадинець.

Важливим результатом роботи конференції було прийняття практичних висновків та рекомендацій, в яких відображено позицію учасників. Звітна конференція показала, що викладачі факультету іноземної філології ведуть плідну науково-дослідну роботу, розробляють актуальні проблеми, що мають вагомое теоретичне й практичне значення. Результати їх досліджень відображено у фахових наукових збірниках та у збірниках наукових праць університету.

Разом з тим конференція засвідчила певні недоліки в її організації та проведенні. Перш за все це стосується термінів проведення конференції, публікації її матеріалів. Обговорення результатів конференції на пленарному засіданні дає підстави для визначення *наступних пропозицій* щодо організації й проведення звітної конференції за підсумками НДР викладачів, докторантів та аспірантів у 2013 р. та поліпшення НДР:

- 1) проводити конференцію в спеціально визначений для цього день (наприклад, День науки);
- 2) урізноманітнити форми проведення звітних конференцій;
- 3) ширше використовувати мультимедійні засоби;
- 4) запрошувати на конференцію вчителів та викладачів навчальних закладів різних типів з метою обміну досвідом викладання предметів;
- 5) для ефективного проведення конференції здійснювати друк матеріалів до початку конференції;
- 6) вивчати і впроваджувати досвід організації та проведення Інтернет-конференцій;
- 7) аспірантам другого та третього років навчання активізувати роботу над темами дисертаційних досліджень;
- 8) молодим викладачам більш чітко окреслити рамки проблематики наукових досліджень та притримуватися їх;
- 9) у доповідях більше звертати увагу на прикладний характер дослідження та його практичне застосування;
- 10) звертати більше уваги на використання у науковій роботі результатів досліджень сучасних зарубіжних лінгвістів та літературознавців;

11) використовувати результати наукових досліджень для написання науково-методичних посібників та розробок для спецкурсів з мовознавчих та літературознавчих дисциплін.

Секція Фізико-математичних наук

Секція фізико-математичних наук працювала у складі 7 підсекцій: методики навчання фізики та трудового навчання; формування фізико-технологічних компетентностей в процесі професійного навчання студентів; диференціальних, різницевих та інтегральних рівнянь; методики викладання математики; алгебри та математичного аналізу; інформатики, фізики.

Підсекція *Методики навчання фізики та трудового навчання* (керівник – П.С.Атаманчук, доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України; секретар – Р.М.Білик) працювала у складі 14 осіб, було виголошено 12 доповідей. Робота підсекції проходила згідно заявленої програми. Було заслухано практично всіх доповідачів із вказаної тематики. Їх автори – викладачі та аспіранти кафедри методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі (П.С.Атаманчук, Р.М.Білик, О.М.Семерня, М.О.Роздобудько, І.А.Чайковська).

Розпочав роботу підсекції доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України П.С.Атаманчук з темою “Результативне навчання фізиці як феномен управління цим процесом”. В обговоренні доповідей взяли активну участь всі члени підсекції. Завершила роботу підсекції аспірант Н.В.Форкун з доповіддю “Використання управлінських впливів для результативного навчання механіки в старших класах”. Найбільшу увагу привернула доповідь аспірантів І.А.Чайковської “Особливості створення та використання інструктивних матеріалів з лабораторного фізичного практикуму” та канд. пед. наук, доцента О.М.Семерні “Майбутній вчитель фізики як ідеолог фізичної картини світу”.

Підсекція *Формування фізико-технологічних компетентностей в процесі професійного навчання студентів* (керівник – О.П.Панчук, кандидат педагогічних наук, доцент; секретар – М.О.Роздобудько, асистент кафедри МВФ та ДТОГ) працювала у складі 12 осіб, було виголошено 8 доповідей. Тематика доповідей стосувалась таких напрямків: методичні особливості проведення навчання з питань цивільного захисту населення і територій (В.В.Мендерський, д-р пед. наук, професор); використання інформаційних технологій у формуванні професійних компетенцій майбутніх учителів фізики (І.В.Оленюк, кандидат педагогічних наук, доцент). Кращими визнані доповіді: “Загально-наукові компетентності як основний чинник визначення обсягу і рівня знань з фізики” (М.М.Торчук, аспірант); “Навчальний фізичний експеримент як засіб підвищення професійної компетентності молодшого спеціаліста аграрно-промислового виробництва” (О.О.Смутко, аспірант).

На підсекції *Диференціальних, різницевих та інтегральних рівнянь* (керівник – Ю.В.Теплінський, д-р. фіз.-мат. наук, професор; секретар – М.А.Михацький, канд. фіз.-мат. наук, доцент.) було заслухано п’ять доповідей із вказаної тематики. Робота підсекції проходила згідно заявленої програми. Їх автори – переважно викладачі кафедри диференціальних рівнянь та методики викладання

математики (Ю.В.Тепліньський, М.А.Михацький, П.І.Авдеюк, С.О.Кріль). Доповіді та їх обговорення активно залучили всіх учасників підсекції. Пропонуються для відзначення доповіді д-р. фіз.-мат. наук, професора Ю.В.Тепліньського “Інваріантні тори диференціально-різницевоїх систем” та канд. фіз.-мат. наук, доцента П.І.Авдеюка “Засвоєння курсу “Математична логіка і теорія алгоритмів” за допомогою графічних методів”.

На підсекції *Методики викладання математики* (керівник – Л.О.Сморжевський, канд. пед. наук, професор; секретар – Ю.Л.Сморжевський, канд. пед. наук, доцент) було заслухано 5 доповідей. Доповіді присвячені проблемам методики використання наочності при вивченні різних геометричних тіл в шкільному курсі геометрії. Кращою визнана доповідь канд. пед. наук, доцента кафедри диференціальних рівнянь та прикладної математики Ю.Л.Сморжевського “Про методику використання наочності при вивченні теми “Коло і круг. Геометричні побудови” у курсі геометрії 7 класу”.

Підсекція *Алгебри та математичного аналізу* (керівник – І.Б.Ковальська, кандидат фізико-математичних наук, доцент; секретар – У.В.Гудима, кандидат фізико-математичних наук, доцент.) була представлена 9 доповідями. Тематика доповідей стосувалася таких тем: умови екстремальності елемента для задачі найкращої несиметричної апроксимації компактноточного відображення (В.О.Гнатюк, канд. фіз.-мат. наук, професор кафедри алгебри і математичного аналізу); унікальним орієнтованим графам (О.В.Зеленський, кандидат фізико-математичних наук, старший викладач). Найкращою визнано доповідь кандидатів фізико-математичних наук, доцентів Н.М.Сорич та В.А.Сорич, “Сумісне наближення класів-інтегралів в метриці”. До значимих можна віднести виступ канд. фіз.-мат. наук, доцента І.Б.Ковальської “Наближення диференційованих функцій узагальненими сумами Зігмунда в інтегральній метриці” та асистента Т.В.Думанську “Проблемна ситуація – один із шляхів активізації студентів-економістів до вивчення вищої математики”.

Робота підсекції *Інформатики* (керівник – В.А.Федорчук, доктор техн. наук, професор; секретар – О.А.Смалько, канд. пед. наук, доцент) проходила згідно заявленої програми. Тематика доповідей стосувалася моделювання динаміки енергетичної силової установки на основі інтегрального подання її елементів. Було заслухано 17 доповідей із вказаної проблематики. Їх авторами є викладачі кафедри інформатики і методики викладання інформатики (В.А.Федорчук, В.А.Іванюк, О.Б.Розумовська, О.А.Смалько, К.С.Чевська, О.М.Кух, В.В.Понеділок, М.О.Мястковська та ін.). Доповіді та їх обговорення активно залучили всіх учасників підсекції. Найкращими визнати доповіді: В.С.Щирби, канд. фіз.-мат. наук, доцента “Векторно-матричні операції з розрідженими даними”, В.А.Іванюка, к.т.н., доцента кафедри інформатики “Побудова математичних моделей на основі інтегральних рядів Вольтерри”, О.В.Слободянюка, к.т.н., доцента кафедри інформатики “Аналіз підходів якісної оцінки відеоданих”.

Під час роботи підсекції *фізики* (керівник – Ц.А.Криськов, канд. фіз.-мат. наук, доцент; секретар – А.О.Губанова, канд. фіз.-мат. наук, доцент) заслухано 5

доповідей. Після дискусії кращими визнані доповіді викладачів кафедри: С.В. Оп-тасюка, “Дослідження електрохімічних конденсаторів методом хронопотенціометрії”, Ц.А. Криськова “Оптимізація оптичних параметрів халькогенідних скловидних сполук для створення елементів волоконної оптики”, Т.С. Люби “Дослідження деяких фізичних параметрів телуриду свинцю та твердих розчинів з вісмутом і стибієм на його основі”.

Перед початком роботи конференції було заплановано для обговорення 62 доповіді. Вдалось заслухати 55 доповідей. Зміст усіх заслуханих доповідей оформлено у вигляді статей і подано до друку в університетський збірник.

Пропозиції:

- У перспективі варто розробити систему преміювання кращих досліджень.
- Виконання наукових досліджень експериментального характеру вимагає значних затрат часу, тому варто хоча б частково враховувати цей час в ході планування навчального навантаження викладачів.
- Проведення наукових конференцій подібного рангу на нашу думку варто було б доцільніше організувати та проводити в першій половині робочого дня.
- Звернути увагу на організацію та умови проведення незалежного тестування з фізики, зокрема, на раціонально-логічне та почуттєво-ціннісне начало учня, а не тільки контролювання репродуктивної складової навчального процесу з фізики.
- Варто подумати над колективною співпрацею в ході дослідження споріднених проблемам.
- Покращити матеріально-технічну забезпеченість кафедри методики викладання фізики з метою підвищення якості сприйняття методичного матеріалу виступів фахівців на конференції та семінарах.

Секція Корекційної та соціальної педагогіки і психології

На факультеті корекційної та соціальної педагогіки і психології у ході роботи секції (керівники – С.П. Миронова, доктор педагогічних наук, професор; Н.С. Гаврилова, кандидат психологічних наук, доцент; секретар – Н.М. Дідик, асистент) було заслухано наукові доповіді, що стосувалися проблем корекції, діагностики, соціального супроводу дітей з порушеннями психічного розвитку; загальної, педагогічної психології та психології особистості; психології освіти і праці; соціальної педагогіки і соціальної роботи. Робота була організована у семи підсекціях.

У ході роботи підсекцій кращими визнано такі доповіді: “Особливості формування вимови голосних звуків мовлення у дітей” (Н.С. Гаврилова, кандидат психологічних наук, доцент); “До питання про посилення ефективності естетичного виховання в учнів старших класів з порушенням інтелектом” (В.Е. Левницький, кандидата педагогічних наук, доцент); “Особливості корекційної роботи з дітьми, які мають порушення пізнавальної діяльності, в інклюзивних закладах” (С.П. Миронова, доктор педагогічних наук, професор); “Психологічна корекція взаємостосунків у сім’ї, що виховує дитину з вадами розвитку” (О.В. Ко-

ган, кандидат педагогічних наук, доцент); “Дослідження довільності поведінки розумово відсталих учнів” (М.П.Матвеева, кандидат психологічних наук, доцент); “Особливості впровадження методики педагогічного стимулювання у виховний процес спеціальної школи” (О.М.Вержиховська, кандидат педагогічних наук, доцент); “Основні чинники формування внутрішньої картини здоров’я” (А.В.Михальський, кандидат медичних наук, доцент); “Поняття конфлікту та основні теоретичні підходи до його вивчення” (І.Л.Рудзевич, кандидат психологічних наук, доцент); “Межові психічні порушення у хворих на туберкульоз, ускладнений вірусним гепатитом” (В.П.Молев, кандидат медичних наук, доцент); “Просвітницька діяльність Миколи Пирогова в Україні” (В.А.Гурський, кандидат педагогічних наук, доцент); “Психохронометричні дослідження на Україні в другій половині ХХ ст.” (Т.О.Богуцька, кандидат біологічних наук, доцент); “Психологічні аспекти соціальної роботи” (Л.П.Мельник, кандидат педагогічних наук, доцент); “Особливості психологічного консультування осіб з депресивними станами та суїцидальними намірами” (В.І.Співак, кандидат педагогічних наук, доцент); “Особливості соціально-педагогічної роботи з дітьми, які мають обмежені функціональні можливості” (О.М.Пріданнікова, кандидат педагогічних наук, доцент); “Особливості впровадження художніх технік в прикладні методики соціальної роботи” (О.М.Опалюк, кандидат педагогічних наук, доцент); “Становлення у структурі історичної свідомості студента” (Т.В.Дуткевич, кандидат психологічних наук, професор); “Сучасні підходи до оцінювання ефективності тренінгу” (В.М.Федорчук, кандидат психологічних наук, доцент); “Психологічне забезпечення розвитку професійної ідентичності студентів-психологів” (О.В.Савицька, кандидат психологічних наук, доцент); “Вплив рівня самоактуалізації на особистісно-професійне зростання майбутнього спеціаліста” (Н.П.Панчук, кандидат психологічних наук, доцент); “Рівні креативності у майбутніх менеджерів освіти” (В.М.Сич, кандидат психологічних наук, доцент); “Психологія гендерного виховання підростаючої особистості” (Г.П.Татарова-Осика, кандидат психологічних наук, доцент) та ін.

Висловлено такі пропозиції:

- до проведення звітної наукової конференції варто залучати учителів і методистів зі шкіл міста та району;
- конференцію проводити в першій половині дня;
- до участі у конференції залучати студентів випускних курсів та співавторів.

Секція Економічних дисциплін

Робота секції проходила під керівництвом кандидата економічних наук, доцента П.А.Стрельбичького. Секція охоплювала роботу трьох підсекцій: “Економічної теорії”, яку очолювала кандидат економічних наук, доцент І.В.Яцишина; “Економіки підприємства” – кандидат економічних наук, професор М.І.Каньоса; “Управління персоналом і туризму” – кандидат педагогічних наук, доцент Н.Ю.Олійник.

У роботі підсекції *Економічної теорії* взяли участь 6 осіб, серед них 2 доценти, 2 старших викладачів і 2 асистенти. Усі доповіді висвітлюють актуальні

проблеми політичної економії, макроекономіки, мікроекономіки та сучасних економічних теорій.

У виступі кандидата економічних наук, доцента І.В. Ящишиної акцент було зроблено на визначенні соціальної ефективності регіональної державної інноваційної політики. Старший викладач Н.І.Мозолюк темою свого дослідження обрала обґрунтування інституціональних змін та їх вплив на поведінку господарюючого суб'єкта. Доцент В.С.Поліщук темою свого виступу обрав особливості нарахування й сплати окремих видів доходів. Асистент О.П.Свідер свій виступ присвятив причинам й структурним змінам державного боргу України за останні роки. Дослідженням економічного потенціалу України займалась старший викладач О.М.Тітаренко Підсистема генерування і розповсюдження знань як складова НІС України знайшла своє відображення у тезах асистента кафедри В.Б.Буторіної. Серед кращих виступів підсекція відзначила доповіді І.В.Ящишиної, О.П.Свідера.

У роботі підсекції *Економіки підприємства* із 9 запланованих взяли участь 9 осіб: професор, 1 доцент, 2 кандидати економічних наук, 3 старші викладачі, 2 асистенти.

Розглядалися актуальні проблеми, які стосуються формування якості робочої сили, особливостей функціонування суб'єктів господарювання. Досить цікавою була доповідь кандидата економічних наук, професора М.І.Каньоси на тему "Роль іміджу керівника у функціонуванні підприємства". В ній запропоновані конкретні пропозиції щодо формування іміджу керівника підприємства. Ця доповідь викликали жваве обговорення, яке іноді переходило у дискусію. Особливої уваги заслуговує доповідь зроблена кандидатом економічних наук, старшим викладачем В.Ю.Лисаком про передумови формування поняття "людський капітал". Старший викладач, кандидат економічних наук О.К.Кушнір у доповіді розкрила особливості етичної бізнес-діяльності в Україні. Шляхи удосконалення планування прибутку підприємства на сучасному етапі зробив спробу розкрити у доповіді старший викладач А.П.Бурковський. Ця тема також є продовженням попередніх досліджень автора. Продовжив тематику у своїй доповіді "Ризик та його вплив на прибуток підприємства" старший викладач О.М.Рибчинський. У доповіді старшого викладача О.С.Олійник розкрито розвиток та функціонування агроформувань. Доцент Л.О.Матвейчук акцентувала увагу використанні електронних послуг Федеральної податкової служби Росії. Заслуговують на увагу доповіді молодих науковців Н.В.Вишні про економічну, демографічну та продовольчу безпеку України, В.Р.Чаплінського про роль інтелектуального капіталу як важливого чинника економічного розвитку. Серед кращих виступів підсекція відзначила доповіді М.І.Каньоси, В.Ю.Лисака.

У роботі підсекції *Управління персоналом і туризму* взяли участь 8 науково-педагогічних працівників (3 доценти, 1 кандидат економічних наук, 1 кандидат географічних наук, 1 кандидат історичних наук, 1 старший викладач, 1 асистент). У виступі кандидата економічних наук, доцента П.А.Стрельбіцького, акцент було зроблено на фінансуванні соціального захисту і соціального забезпечення

в Україні. Доцент Н.Ю.Олійник запропонувала доповідь на тему “Роль інтерактивних технологій у підготовці майбутніх педагогів”, у якій запропонувала використання інтерактивних технологій щодо засвоєння економічних знань. Доцентом І.А.Андрейцевою здійснено критичну оцінку податкової системи України та її структури за сучасних умов. Визначено проблемні питання та запропоновано шляхи їх розв’язання. Зацікавила присутніх доповідь “Кам’янець-Подільський – туристичний центр Поділля”, висвітлена Б.О.Опрєю, кандидатом історичних наук, асистентом. Старший викладач, кандидат географічних наук, І.І.Ковтуник репрезентувала результати дослідження на тему “Поняття про туристичний регіон” з метою підвищення якості функціонування туристичного бізнесу. Особливої уваги заслуговує доповідь зроблена кандидатом економічних наук, старшим викладачем Н.В.Кузовенковою про значення людського фактору для удосконалення організації праці. З доповіддю “Винагорода персоналу на основі моделі компетенцій” виступила старший викладач Л.П.Дитко, яка зробила спробу проаналізувати зміни рівня якості життя найманих працівників. Асистент О.В.Рарок у доповіді “Стан та оцінка ефективності функціонування малих підприємств на селі” окреслив місце малого бізнесу в економічній системі України. Серед кращих виступів підсекція відзначила доповіді І.А.Андрейцевої, Б.О.Опрі.

Усі доповіді обговорювалися. По закінченню обговорення прийнято рекомендації та висловлено пропозиції:

1. На такі й аналогічні конференції запрошувати викладачів інших навчальних та наукових закладів регіону.
2. Практикувати підготовку доповідей у співстворстві зі студентами-відмінниками випускного курсу, що сприятиме краще й глибше залучати їх до наукової роботи.
3. Конференцію проводити, починаючи з 3-ї пари, і долучати до участі у ній старшокурсників.

Секція Природничих наук

Робота проводилась в одній секції Природничих наук, яка включала 4 підсекції – “Біології”, “Фізіології та валеології”, “Географії та картографії” і “Екології”. Було зроблено 26 доповідей, що свідчить про чисельні дослідження у різних напрямках природничих наук.

Слід відмітити кращі доповіді виголошені на конференції. Так, у підсекції *Біології* вразили своєю науковою новизною й актуальністю доповідь М.Д.Матвєєва, М.О.Тарасенка та М.В.Дребета “Орнітоценози гідрологічного заказника місцевого значення “Грабарівський” та М.І.Козака “Вища водна флора та рослинність гідрологічного заказника місцевого значення “Грабарівський”. Обидві роботи представлені в рамках держдоговірної теми кафедри біології та методики її викладання “Розробка методики сталого використання та збереження біорізноманіття водойм і боліт Поділля”.

У підсекції *Фізіології та валеології* кращими визнано доповіді П.Д.Плахтія “Профілактика і лікування захворювань передміхурової залози продуктами

бджільництва” та А.М.Сьомки “Роль папіло-вірусної інфекції у виникненні уrogenітальних онкологічних захворювань”.

Петро Данилович Плахтій у своїй доповіді вказав на ефективність використання продуктів бджільництва у профілактиці та лікуванні захворювань передміхурової залози.

У роботі Анатолія Михайловича Сьомки відмічена визначальна роль папіло-вірусної інфекції в уrogenітальних захворюваннях та їх супутнє значення в прояві венеричних хвороб та методів їх діагностики та профілактики.

У підсекції *Географії та картографії* кращими визнані доповіді І.П.Касіяники “Ландшафтне різноманіття урочищ “стінки” в межах НПП “Подільські Товтри” та О.В.Мисюкевич “Етапи антропогенної трансформації лісових фітоценозів Хмельницького обласного регіону”.

Так, Ігор Петрович Касіяник здійснив аналіз структури урочищ в межах НПП “Подільські Товтри”, а також дав оцінку динаміки їх трансформації протягом останнього століття. Ольга Володимирівна Мисюкевич на прикладі лісових фітоценозів Хмельницької області продемонструвала етапи їх антропогенної трансформації.

У підсекції *Екології* цікавою доповіддю була “Еколого-економічні аспекти утилізації відходів (на прикладі села Пилипківці, Новоушицького району Хмельницької області)” М.В.Вальчук та В.А.Колодій та “Сучасні аспекти екологічної генетики” О.І.Любинського.

Загалом усі доповіді були цікавими, змістовними і викликали здорову наукову полеміку.

Секції педагогічного факультету

Робота звітної конференції проходила у 4 секціях і 14-ти підсекціях.

Всього у роботі конференції взяло участь 86 викладачів і аспірантів (секція теорії та методик дошкільної і початкової освіти – 21; теорії мовознавства і методики його викладання у початковій школі – 18; Мистецьких дисциплін – 35; теорії, історії музики та інструментального мистецтва – 12).

Керівники секцій:

· Теорії та методик дошкільної і початкової освіти – кандидат педагогічних наук, доцент Л.Б.Попова.

· Теорії мовознавства і методики його викладання у початковій школі, кандидат філологічних наук, професор В.С.Карпалюк.

· Мистецьких дисциплін – доктор мистецтвознавства, професор Н.О.Урсу.

· Теорії, історії музики та інструментального мистецтва кандидат педагогічних наук, професор В.М.Лабунець.

Ухвала та пропозиції секцій:

Усі повідомлення та доповіді викладачів і аспірантів схвалити; відмітити активну наукову роботу викладачів, чітку організацію та проведення конференції. У звітному 2012 році на факультеті надруковано три збірники наукових праць “Педагогічна освіта: теорія і практика” (10–12 випуски), 2 студентських збірники за матеріалами звітної конференції студентів і магістрантів.

Пропагувати результати наукових досліджень викладачів серед учителів міста і району на всеукраїнських та міжнародних наукових форумах (секція Теорії та методик дошкільної і початкової освіти, керівник кандидат педагогічних наук, доцент Л.Б.Попова).

Рекомендувати статті викладачів до друку у збірнику наукових праць за результатами звітної наукової конференції викладачів і аспірантів університету (секція “Теорії мовознавства і методика його викладання у початковій школі”).

Викладачі кафедри теорії, історії музики і гри на музичних інструментах науково-дослідну роботу спрямовують на забезпечення єдності наукової та навчально-методичної діяльності й поліпшення якості підготовки фахівців. Наукова діяльність відзначається позитивними результатами, динамізмом і спрямованістю на вирішення актуальних проблем й впровадження результатів НДР у практику. Така робота позитивно позначилася на кількісних та якісних показниках наукової діяльності кафедри (19 місце у рейтингу наукової роботи професорсько-викладацького складу кафедр університету).

Секція Фізичної культури

На факультеті фізичної культури було проведено звітну наукову конференцію викладачів, докторантів та аспірантів факультету фізичної культури в рамках університетської конференції за підсумками НДР у 2012 р. На факультеті працювала секція Фізична культура, якою керував к.п.н., професор М.С.Солопчук та секретар, заступник декана з наукової роботи та інформатизації освіти, ст. викладач Г.В.Бесарабчук.

Робота секції проходила у 5-ти підсекціях: Теорії і методики фізичного виховання; Легкої атлетики і методики викладання; Спорту і спортивних ігор; Медико-біологічних основ фізичного виховання та фізичної реабілітації; Фізичного виховання.

На конференції були представлені результати наукових досліджень з таких спеціальностей: 24. Фізичне виховання та спорт; 24.00.01 Олімпійський і професійний спорт; 24.00.02 Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення; 13. Педагогічні науки; 13.00.02 Теорія та методика навчання (з галузей знань); 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти.

Результати, які були представлені на конференції, стосувалися спеціальностей Теорія і методика виховання, Теорія і методика професійної освіти, Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Засідання підсекцій проходили в аудиторіях головного корпусу університету. В роботі підсекцій було представлено 46 доповідей, над якими працювали співробітники факультету, розробляючи колективні та індивідуальні наукові теми. Серед учасників конференції були 6 професорів, 19 кандидатів наук, 10 доцентів, 15 старших викладачів, 15 викладачів, 1 докторант, 5 аспірантів.

Аналіз доповідей дозволяє зробити висновок, що наукові дослідження, які проводяться викладачами, докторантами та аспірантами факультету фізичної культури є актуальними, охоплюють широкий спектр проблем вдосконалення навчально-тренувального процесу з видів спорту, проблем дефіциту рухової

активності школярів сучасної загальноосвітньої школи, проблеми профілактики неінфекційних захворювань, що пов'язані зі способом життя, особливостями харчування та фізичною активністю, проблеми безпеки учасників реабілітаційних програм при різноманітних захворюваннях різних вікових груп.

У кожній підсекції, за результатами даних протоколів секретарів підсекцій, було визначено кращі доповіді.

Учасники конференції внесли такі пропозиції щодо покращення науково-дослідної роботи викладачів та студентів факультету фізичної культури та університету: для забезпечення більш якісного рівня науково-дослідної роботи викладачів і студентів факультету фізичної культури забезпечити галузеву науково-дослідну та проблемну лабораторії діагностичним обладнанням.

УДК 001(477.43)“2012/2013”

І.М.Конет, В.С.Кшевецький

Звітна наукова конференція студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського університету імені Івана Огієнка за підсумками НДР у 2012–2013 навчальному році

Відповідно до розпорядження ректора 17–18 квітня 2013 року відбулася наукова конференція студентів та магістрантів університету за підсумками НДР у 2012–2013 навчальному році, присвячена 95-й річниці від заснування Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. 17 квітня конференція проходила в режимі секційних засідань у навчальних корпусах факультетів університету. Працювало 16 секцій.

18 квітня проведено пленарні засідання на факультетах, на яких було підведено підсумки роботи секцій і підсекцій та намічено перспективні плани НДРС на 2013–2014 навчальний рік. На конференції відповідно до програми планувалося заслухати понад 1000 доповідей, більшу частину з яких і було виголошено.

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

На факультеті під час конференції працювали 3 секції (історії; філософських дисциплін; політології і соціології).

Секція історії (керівник – В.А.Дубінський, кандидат історичних наук, доцент; секретар – В.В.Газін, кандидат історичних наук, доцент) працювала в такому форматі:

- підсекція *Археології, античної історії та середньовіччя* (керівник – В.І.Якубовський, к.і.н., професор; секретар – Я.Я.Семчук, студентка 2 курсу історичного факультету).